
Obsah

1. Předmluva	5
2. Historický úvod	6
3. Formální a jazykové prostředky	12
3.1 Zvuková podoba jazyka tangské doby a její proměny.....	13
3.2 Metrum a kompozice pravidelné básně (lǜ4shī1 律詩).....	16
3.2.1 Počet veršů.....	16
3.2.2 Vnitřní členění verše.....	16
3.2.3 Rým.....	16
3.2.4 Tónová schémata.....	17
3.2.5 Paralelismus.....	20
3.2.6 Kompozice.....	21
3.3 Básně ve starém stylu (gǔ3tǐ3shī1 古體詩).....	22
3.4 Jazyk tangské básně 唐詩語言.....	24
3.4.1 Vztah rytmického a syntaktického členění verše.....	25
3.4.2 Neobvyklá syntax.....	28
3.4.2.1 Elipsy (shēng3lǜe4 省略).....	29
3.4.2.2 Segmentace na izolované básnické obrazy (míng2cí2ju4 名詞句).....	30
3.4.2.3 Užití slov ve zvláštních syntaktických funkcích (cí2lei4 huò2yong4 詞類活用).....	31
3.4.2.4 Změny v přirozeném slovosledu věty - hyperbaton, inverze (dǎo4zhì4 倒置, cuò4wèi4 錯位).....	32
3.4.3 Uplatnění střední čínštiny (postklasického jazyka) v tangské poezii.....	34
3.4.3.1 Slovní zásoba.....	34
3.4.3.2 Vliv gramatiky střední čínštiny na jazyk tangských básní.....	35
4. Antologie	37
4.1 Poznámka k výběru básní a k jejich výkladu.....	37
4.2 王勃, Wang Bo (649? - 675?).....	39
4.2.1 杜少府之任蜀州.....	39
4.3 駱賓王, Luo Binwang (626? - po r. 684).....	42
4.3.1 在獄詠蟬有序.....	42
4.4 陳子昂, Chen Zi'ang (659? - 700).....	47
4.4.1 登幽州台歌.....	47
4.5 沈佺期, Shen Quanqi (656? - 714?).....	49
4.5.1 雜詩 (三首選一).....	49
4.6 王翰, Wang Han (?).....	52
4.6.1 涼州詞.....	52
4.7 張九齡, Zhang Jiuling, 678 - 740.....	54
4.7.1 望月懷遠.....	54
4.8 賀知章, He Zhizhang (659? - 744?).....	56

4.8.1	回鄉偶書.....	57
4.9	王昌齡, Wang Changling, (? - približné 756)	58
4.9.1	閨怨.....	59
4.9.2	出塞.....	61
4.10	孟浩然, Meng Haoran (689 - 740)	63
4.10.1	春曉.....	63
4.10.2	留別王維.....	65
4.10.3	宿建德江.....	67
4.10.4	夜歸鹿門歌.....	70
4.11	王維 Wang Wei (701? - 761).....	73
4.11.1	鹿柴.....	73
4.11.2	山居秋暝.....	75
4.11.3	過香積寺.....	78
4.11.4	渭川田家.....	81
4.11.5	送別.....	84
4.11.6	渭城曲.....	86
4.11.7	酬張少府.....	88
4.12	常建, Chang Jian (?).....	91
4.12.1	題破山寺後禪院.....	91
4.13	李白, Li Bai, (701-762).....	94
4.13.1	早發白帝城.....	94
4.13.2	玉階怨.....	96
4.13.3	月下獨酌.....	98
4.13.4	將進酒.....	102
4.13.5	贈孟浩然.....	108
4.13.6	黃鶴樓送孟浩然之廣陵.....	110
4.14	杜甫, Du Fu (712 - 770).....	112
4.14.1	春望.....	113
4.14.2	月夜.....	116
4.14.3	天末懷李白.....	119
4.14.4	客至 (喜崔明府見過)	122
4.14.5	旅夜書懷.....	124
4.14.6	詠懷古跡五首之三.....	127
4.14.7	登高.....	130
4.15	劉長卿 Liu Changqing (? - kol. r. 790)	134
4.15.1	尋南溪常道士.....	134
4.15.2	聽彈琴.....	137
4.16	寒山, Hanshan (?).....	139
4.16.1	人生在塵蒙.....	139
4.17	白居易, Bai Juyi (772 - 846).....	141
4.17.1	草.....	142
4.17.2	自河南經亂關內阻饑兄弟離散各在一處因望月有感聊書所懷寄上浮梁大兄於潛七兄烏江十五兄兼示符離及下弟妹.....	144
4.17.3	問劉十九.....	148
4.18	柳宗元, Liu Zongyuan (773 - 819).....	149
4.18.1	江雪.....	150
4.19	李賀, Li He (790 - 816).....	151
4.19.1	蘇小小墓.....	152

4. 20 杜牧, Du Mu (803 - 852)	155
4.20.1 贈別二首	155
4.20.2 其二	157
4. 21 李商隱, Li Shangyin (813 - 858)	158
4.21.1 無題 (相見時難)	159
4.21.2 無題 (昨夜星辰)	162
4. 22 溫庭筠, Wen Tingyun (812? - 866)	165
4.22.1 瑤瑟怨	165
4. 23 韋莊, Wei Zhuang (836 ? - 910)	167
4.23.1 金陵圖	168
5. Slovníček základních pojmů	170
6. Výběrová bibliografie	172

Příloha (Mapa Číny za dynastie Tang)

Poznámka k ilustracím:

V textu jsou použity reprodukce ilustrací k tangským básním z konce dynastie Qing. Ilustrace pocházejí ze sbírky "Malovaná loď poezie" 詩畫舫. Předmluva k prvnímu vydání je datovaná do r. 1880, předlohou byl reprint vydání z r. 1905 (Beijing: Zhonghua shuju, 1983).

Poznámka k transkripci čínských slov:

Čítanka je určena studentům sinologie, a proto k přepisu čínských slov a jmen používáme standardní čínskou transkripci *pinlyinl*. (Z technických důvodů tóny značíme číslicí za příslušnou slabikou.) Pro případné čtenáře bez sinologického vzdělání v Historickém úvodu vždy při prvním výskytu často se opakujících čínských slov uvádíme vedle čínského přepisu také přepis český (český přepis vynecháváme, pokud se neliší od transkripce čínské a v případě příliš speciálních termínů). Česká transkripce má svůj význam, neboť na rozdíl od mezinárodně užívané transkripce čínské bez dalšího vysvětlení relativně přesně zachycuje způsob čtení čínských slov.